

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIRA

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 16. maja 1908.

Štev. 20.

Jezikovni škandali se nadaljujejo.

Nesrečna formula o neodvisnosti sodnikov glede vprašanja o razpravnem jeziku je našemu deželnemu sodišču popolnoma glavo zmešala. Zadnjič smo poročali o slučaju, ko je to sodišče slovensko vlogo zavrnilo radi tega, ker toženeec med Nemci živi in ker bi o tej tožbi moral razpravljati takozvani nemški senat.

Vedeli smo, da deželno sodišče samo svojih razlogov ne jemlje zares, da bivališče strank za razpravni jezik ni merodajno, in da je deželno sodišče zgoraj omenjeno slovensko vlogo samo radi tega odbilo, ker hoče, da se stranke po sodnikih ravna in ne narobe. Ta dokaz je sedaj doprineslo isto deželno sodišče samo. Dne 14. t. m. se je namreč odvetniku dr. Brejcu od deželnega kot trgovskega sodišča v Celovcu vrnila slovenska tožba, ki jo je imenom slovenskega trgovca vložil zoper laškega, v Beljaku stanujočega lesnega trgovca. No, Beljak spada v jezikovno mešan sodni okraj, česar tudi Nemci ne taje; vkljub temu je bila tožba zavržena, češ, „da je uvedba ustne sporne razprave o tej vlogi neumestna (untunlich), ker od imenovanih strokovnjaških sodnikov - lajikov ni nobeden slovenskega jezika zmožen.“ Sedaj je torej jasno: merodajna je edino le jezikovna zmožnost sodnikova, ne drž. temeljni zakon, ne jezikovne naredbe, ne zdrava pamet. Podpisan je na tem famoznem sklepu nadsvetnik Schwentner. Seveda, Slovenec mora vedno na čelu marširati — proti Slovincem bratom! To je že stari slovenski greh. Proti sklepu se vložijo vse mogoče in dopustne pritožbe. Če postavimo in naredbe niso zgolj „humbug“, slepilo za lahkoverne Slovence, tedaj je gotovo, da nadsodišče te Schwentnerjeve najnovejše iznajdbe ne bo patentiralo.

Shod v Vogrčah.

Obletnico sijajnih lanskih zmag obhaja koroški Slovenec v teh dneh in naravno je, da se

spominja teh krasnih dni, v katerih je strl dolgoletno robstvo in poslal svojega najodličnejšega moža kot zastopnika na Dunaj. To svečano priliko je tudi porabilo politično društvo in je zborovalo preteklo nedeljo v prijaznih Vogrčah ob ogromni udeležbi domačega in okoliškega ljudstva. Shodu je predsedoval vrli naš župan gosp. Miklavič. Gosp. drž. poslanec Grafenauer je poročal o razmerah v državnem zboru in o svojem delovanju. Četudi se v državnem zboru ne more oglasiti tolikokrat kot v deželnem zboru, vendar porabi vsako priliko, da koristi svojim volilcem. Polagoma se ločujejo stranke v dva tabora: krščanski in protikrščanski tabor; vpeljali bi radi tudi pri nas francoske razmere; gospod poslanec bode stal v tem boju na strani ljudstva, ki ga je volilo in v katerem je tako globoko ukoreninjeno versko prepričanje. Razmotrivajoč gospodarsko vprašanje opisuje trud kmečkih poslancev, da se z državno pomočjo vpelje tudi starostno zavarovanje za kmete in kmečke posle. Polovico vseh poslancev na Dunaju tvorijo kmečki poslanci, ki hočejo s tem zavarovanjem doseči, da se tudi kmečkemu poslu ne bo treba več bati starih dni. Opisal je še gosp. poslanec svoje predloge glede servitut, t. j. gozdnih, pašnih in stelnih pravic in predlog, naj se prepove grajščakom pokupovanje kmečkih zemljišč, ki si v tem razširjajo svoja posestva. Zavrnil in dokazal je tudi grdo zlobnost naših nasprotnikov, ki dolžijo poslanca, da je on kriv, če živina nima prave cene — češ, on je kriv trgovinske pogodbe s Srbijo. Ta vendar v državnem zboru še v pretres ni prišla in še sploh ni gotovo, ali bo sprejeta ali ne. Da pa bode pri nas uspevala živinoreja in kmetijstvo, je potreba, da se prenaredi sedanji šolski sistem, v katerem za kmetijski poduk dosedaj ni bilo prostora.

Dr. Brejcu je nato razvijal v krasnem govoru sledeče misli: 60 letnico cesarjevega vladanja slavimo letos; prvi Habsburčan je on, ki tako dolgo vlada avstrijskim narodom. Ob burnem času je nastopil vlado, punt je hotel zrušiti staroslavni prestol habsburški. In pomiril je burne viharje, s svojimi narodi je delil vladarske pravice s tem, da je sklical državni zbor. Vse narode je proglasil enakopravne, slovenski jezik je dobil iste

pravice kot jih je imel nemški. In kako je danes po 60 letih? Gromadi se krivica nad krivico nad slovenskim narodom; ravno letos se trudijo Nemci, vzeti slovenskemu jeziku na Koroškem zadnje pravice, katere je dosedaj užival, kot da bi hoteli nalašč ogreniti sivolasemu cesarju krasne dneve jubilejnega leta. Več kot tisoč let živi slovenski narod v neprestanem boju z Nemci; dalje časa je ta boj bil krvav, odločeval je meč, a odločevalo je tudi — izdajstvo. Že takrat so živeli med našim narodom Judeži, ki jih mi imenujemo nemškutarje, sami so si pa pridejali ime „deutschfreundlich gesinnte Slovenen“. Posledice teh izdajstev so bile, da je slovenski narod izgubil svoje kneze, svojo politično državo, da je zašel v tisočletno odvisnost od Nemca. „Gorje premagancem“ so še klicali Rimljani. Jožef II. je rešil kmete robstva od nemških grajščakov, popolno prostost pa so dosegli šele l. 1848., ko se je vpeljala zemljiška odveza. Okovali so nas zdaj pa v druge verige, ko nam nočejo dati šol, kakršnih mi hočemo, in ko jemljejo našemu jeziku pri sodišču vsakatero pravico. Šola mora biti narodna in pametna, učilnica in ne mučilnica. Najgrša laž je, da smo mi sovražniki šol in učiteljev. Pametne šole terjamo, prave učitelje spoštujemo in jih podpiramo, da smo pa nasprotniki sedanjih šol, terja naš razum in naša čast. Velika rana v našem narodnem življenju je tudi naša brezpravnost pri sodnijah. Krivičnost, s katero se tu postopa proti slovenskemu jeziku, je opisal gosp. govornik nad vse jasno in temeljito. Bodimo vsi možje na svojem mestu in ne dajmo si kratiti naših najpreprostejših pravic od nikogar.

G. Grafenauer utemelji še nato, zakaj ne bode glasoval za povišanje vojaških novincev. Vlade, ki nas noče poznati takrat, ko terjamo svoje pravice v šoli in pri sodnijah, tudi zastopnik koroških Slovencev ne sme poznati, če ga prosi za njegov glas. Vlada naj spozna, da se tudi naše ljudstvo ne da potiskati v kot. Vlada naj se ne čudi, če njena pristranost rodi sadove, kakor v Galiciji, kjer jih mnogo odobrava umor tistega, v katerem so videli glavnega nasprotnika svojih narodnih težej.

Podlistek.

Naš kmet in pesnik Andrej Šuster-Draboznjak.

V spomin 140 letnice njegovega rojstva napisal dr. Fr. Kotnik.

Dne 6. maja t. l. je minilo 140 let, odkar se je porodil Petru Šusterju p. d. Zvrhnjemu Draboznjaku in njegovi ženi Magdalenii rojeni Karpnik v sedanji šentjurski fari sin, kateremu so dali pri krstu ime Andrej.

Bil je šesti otrok svojih starišev. O njegovi mladosti nam nič ni znanega, samo to vemo, da je moral nekje obiskovati šolo, kjer se je dobro priučil tudi nemškemu jeziku, kajti pozneje je prestavljal nemške knjige v slovenščino. Mogoče je hodil v Vrbo v šolo, ako se je ta še pred l. 1780 ustanovila.

Ko je prevzel od očeta zvrhno Draboznjakovo kmetijo, poročil se je dne 23. septembra l. 1793 z Nežo Weiß, zak. hčerko Martina Weißa, bivšega posestnika Kamnikove kajže v Jezercih in njegove žene Marije rojene Herman v Peščah v šentjurski fari. Nevesta je bila stara 21 let.

Njegov oče Peter je umrl 19. sept. 1797. Naš Andrej je imel 11 otrok, od katerih jih je l. 1810 še živelo 9, namreč 6 dečkov in 3 deklice.

Bil je zelo nadarjen človek in bi bil lahko dosegel v svetu veliko. A ostal je na očetovi grudi, oral, „rajmal“ in pisal:

„Lubi moi periatou
Jas sim an paver graton.“
(Iz Svovenjega Obaceja.)

Pogosto so ga obiskovali ob nedeljah in praznikih ljudje, ki so iskali pri njem sveta in zabave:

„Radi pridajo kmen unedu ljudi
Da prad niemi pokoja ni.“

Znal je vsakemu svoje povedati in zbadal ter zopet hvalil kmeta in gospoda, kakor je pač kdo zaslužil. Ker je spisal stvari in jih skrivaj dal tiskati, ki se ne bi smele tiskati radi vsebine, so ga začeli preganjati in bil je kaznovan. Kako, kje in kdaj, se ne ve. Prišel je naposled na kant, kar se je zgodilo po letu 1818.

Kje in kdaj je umrl, dosedaj še nisem mogel dognati — a na Strmcu, v Kostanjah, v Dvoru, Osojah in Skočidolu ga ni med mrtvimi. Mogoče se komu drugemu posreči najti v mrtvaških knjigah njegovo ime.

Doba Draboznjakovega delovanja je jako živahna: Francoske vojske itd. Neštevilne množice vojaštva marširajo v Italijo in večinoma skozi Koroško. Avstriji ni bila ugodna vojna sreča na Laškem, zato je od l. 1809 do 1814 zgornja Koroška pod Francozom. Draboznjakovo posestvo je bilo že v Iliriji.

Vojaške množice so za časa vojsk živeli od dežele, in kmetje so morali za te skrbiti in jih zalagati s proviantom. Zato so bili slabi časi, o katerih toži tudi Šuster v knjigi „Svovenji OBAC“. — Toda tudi pred temi vojskami ni bilo boljše. Povsodi je manjkalo poslov. Nastala je draginja. Pred francoskimi revolucijskimi vojskami je stal

kilogram govejega mesa 3 do 3½ krajcarja, po vojskah pa 8 do 8½ krajcarjev.

Manjkalo je živine. — Bila je tudi takrat navada, da so neomožene dekline rajši bile „gostije“ ali kakor jim pravimo v Podjunu „oferce“ v kočah (paštubah), ker niso marale delati. O teh piše tudi Draboznjak.

Iz tega razvidimo, da Draboznjakovemu slabemu gospodarjenju ni bilo krivo samo njegovo književno delovanje, ampak tudi slabe časovne razmere sploh.

Knjige in rokopisi.

Dosedaj ste bili samo dve tiskani knjigi Šusterjevi znani.

1. Pasion tu je popisvanie od terplenia Jesusa Kristusa inu niegove shalostne matare Marie Deviza. Tae pasion je venka ufet is tajstih Bukou, katere se jmenujejo Kristusaua schiulenjä ali Christi Leben-Buch inu ū druk dane ū tem lete od Andreja Shufferja Drabosnika, eniga porredniga Paura ū Koratane. MDCCCXI. 72 strani. Kje je bila knjiga tiskana, ni navedeno. (Prim. Scheinigg, Kres V.)

2. Druga tiskana znana knjiga je „Svovenji OBAC“. Obsega eno polo in je brez naslovnega lista. Deloma sta Obace objavila Filip Haderlap v „Koroških bukvicah“ ter Janko Mahrhofer v „Miru“ (1906, št. 1, 4, 5, 13). Za znanstveno rabo pa se mora objaviti ta knjiga doslovno. Prva knjiga je pisana v prozi, druga v verzih. Obe imate v odstavih abecedo kot akrostihon, to se pravi, da se vsak odstavek prične z novo črko abecede. Abecedni akrostihon je jako

Množice ljudstva, katere so pozorno in z živahnim odobravanjem poslušale svoja voditelja, so nato z navdušenjem pritrldile resolucijam, katere je predlagal domači gosp. župan in ki se glasijo:

Resolucija glede šolskih razmer na Koroškem.

1. Vsi na shodu zbrani davkoplačevalci šolskega okraja Vogrče zahtevajo, da se nadomesti v Vogrčah sedanja utrakvistična šola s šolo s slovenskim učnim jezikom, v kateri se začne poučevati nemščina v 3. šolskem letu, a tako, da ostane slovenščina izključno učni jezik v vseh razredih; v 3. letu se naj poučuje nemščina 2 uri, v 4. in 5. letu 3 ure, v 6. in 7. letu pa 4 ure na teden.

2. Vsi davkoplačevalci šolskega okraja Vogrče pozivljajo svoj krajni šolski svet in občinski zastop Blato, da se z vso silo zavzamejo za šolo s slovenskim učnim jezikom, za šolo, na kateri ne bo več prostora za nemškega učitelja, ki naših otrok ne razume; in ta boj naj bijeta oba zastopa vztrajno do končne zmage.

3. Vsi zborovalci izrečejo vrlim sobratom v Št. Danijelu in na Strojni svoje simpatije in jim kličejo: Naprej za blagor naših otrok in milega naroda do zmage!

4. Poslancu Grafenauerju izrečejo svoje popolno zaupanje in zahtevajo, da zastopa naše pravice z istim ognjem kot do sedaj, in s to zahtevo se obračajo do vseh slovenskih poslancev.

5. Pozivljajo slovenske koroške občine, naj se pridružijo našemu boju za odpravo naših turških šolskih razmer in za vpeljavo šol s slovenskim učnim jezikom.

Resolucija o jezikovnih razmerah pri sodiščih na Koroškem.

Na shodu v Vogrčah dne 10. majnika 1908 zbrani koroški Slovenci najodločneje obojamo nestrpnost in krivičnost, ki se posebno v zadnjem času godi slovenskemu jeziku pri naših sodiščih; mi z vso odločnostjo zavračamo vtikanje nemških nacionalcev v to našo zadevo in se čudimo predrznosti, s kojo se sodnike pozivlja in ščuje na jezikovni boj in se jim obeta celo politično pomoč v tem boju; odločno zahtevamo, da slavna c. kr. vlada vendar enkrat, ne oziraje se na izjave parlamentarne nemškonarodne zveze, glede naših jezikovnih pravic pri c. kr. sodiščih na Koroškem postopa popolnoma postavno in nepristransko v smislu določenih obstoječih postav in naredb; pozivljamo slovenske poslance, da se z vso odločnostjo zavzamejo za te naše najnujnejše potrebe in da izvajajo iz vladnega postopanja v tej zadevi četudi najskrajnejše posledice.

Tako je začelo pri nas govoriti ljudstvo, ne uradniki. Kakor v Vogrčah, tako bo zašumelo po celi slovenski Koroški, da bo vlada spoznala, da so časi minili, ko se je s Slovenci na Koroškem postopalo, kakor je narekoval vladi kak Dobernig ali Waldner.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

star. Srečamo ga že v bizantinski književnosti ter v latinski in nemški srednjeveški. Iz bizantinske je prišel v staroslovensko, odtod v rusko in srbsko. Ko bom pisal celotno o našem Andreju, bom navedel tudi te primere.

3. Tretjo knjigo, ki pa dosedaj še ni znana, sem zasledil v Draboznjakovi ožji domovini. Vsebina: Predgovor (str. 1—2), Latania (2—7), Spet ena nova ozhitna spued Sapšanze ino savinske bratre (7—8), Ena shavba (8—9), Ena nova pesem od napitah bratrov (9—11), Raimi od mlinariov (12—14). Že iz naslovov se razvidi, da so ti verzi šaljivi in zbadljivi.

4., 5. Prof. Ivan Grafenauer pripisuje (Časopis za zgod. in nar. 1907) Draboznjaku tudi slov. prevod „Kolomonovega žegna“ in „Delavo“, ki sem jo objavil v „Časopisu za zgodovino in narodopisje“, Maribor, 1906. Toda o tem bo še treba govoriti kje drugje. Danes samo toliko lahko povem, mogoče je, da je Šuster spisal te stvari, in tudi Grafenauerjevi dokazi so verjetni. Objaviti pa moramo še preje več gradiva, da bomo lahko sklepali.

V nobeni knjigi pa ni navedeno, kje je zagledala beli dan. Tudi to bo treba dognati, da na podlagi tega lahko sklepamo, o njegovem razmerju do cenzure.

Lastnoročno pisanih rokopisov našega kmeta in poeta nimamo. Bila pa jih je cela vrsta. Toda ohranili so se nam prepisi.

Č. g. župnik Singer mi je poročal, da je bila pred dvajsetimi leti v njegovi župnji še ohranjena knjiga: „Ena liepa historia od

Kakšna je koroška šola za slovenske otroke?

Pred kratkim se je vozil nekdo po železnici po lepi Kanalski dolini; razen njega je sedel v kupeju še neki gospod, Nemeč iz Švice, in neka učiteljica v slovenski vasi na Koroškem, rojena pa v Ljubljani. Naš znanec je sedel sam zase, onadva pa sta se pogovarjala o tem in onem in sta pravila drug drugemu, da znata več jezikov. Gospod je pravil, da je sicer Nemeč, da pa kaj rad govori francoski jezik — gospodična učiteljica pa je rekla: „Jaz znam tudi slovenski, pa govorim v šoli slovenski le kadar sem dobre volje in takrat napravim otrokom veselje.“

Ne vemo sicer, če je gospodična vedela, kaj je povedala s temi besedami; morda pa le ni vedela, da je povedala tujemu gospodu, da je narodna šola za koroško slovensko deco — za nič! Draga slovenska mati, ki tako iskreno ljubiš svoje zlato dete, da mu izkazuješ to ljubezen v vsaki besedi in v vsem dejanju, ali se ti ne smili to dete, ki izpolniviš šesto leto vzame svojo torbico in krene tja proti tisti hiši, ki nosi napis „Volksschule“? Ne bi se ti smelo smiliti dete, če bi našel tvoj otrok tam notri tudi tisto solnce ljubezni, ki mu sije doma, četudi mora bivati v borni koči in s stariši gruditi morebiti resasti ovsenjak; tisto ljubezen bi otrok našel pa le v slovenski šoli, kjer ga uči vsega dobrega in lepega učitelj s slovenskim srcem. A v tisti „Volksschule“ tam najde tvoje dete učiteljico ali učitelja, ki mu je tuja ljubezen do slovenske dece, in ki noče ali — ne sme učiti tvojega otroka v milih besedah drage mamice.

Ko prestopi otrok prag te šole, mu zaide solnce ljubezni, tisto solnce, o katerem pravi že naš Slomšek, da je otrokom ravno tako potrebno, kakor pravo solnce rastlinam, ljudem in živalim. Tako v tisti šoli tvojemu otroku vtepajo v glavo le puste, prazne „Merksätze“ v tujem jeziku, ki ga dete ne razume, in ki mu zanj učitelj ne zna ali ne more buditi zanimanja. O, v tej šoli je mraz doma, pusta megla; zima mori mlada srca — ali k večjemu vsake kvatre je učiteljica „dobre volje“, se spomni slovenščine, ki jo je govorila v mladih letih, in začne kramljati z otroci v njih maternem jeziku. In glej čudo — ali tudi ne čudo: Nakrat se dvignejo glavice, v očesih se zablišči nekaj in dotlej zaspana deca se oživi kakor cvetlica, ko jo obsije po mrzlem jutru gorko solnce. Zdaj so otroci zopet — otroci, odprla so se jim srčeca, ker je našla učiteljica ključ do njih — besedo materino! To je blažen trenotek, ki bi ne smel minuti, kakor se hipno utrne zvezda; ta trenotek bi se moral daljšati in daljšati v ure, dneve in leta. Pa zakaj se ne? Zato, ker učiteljico mine tista „dobra volja“ tako hitro, kakor ji je bila prišla; nakrat se zopet zresni njen obraz, prst se ji dvigne karajoče — solnce zaide — po šoli pa zaveje mrzla sapa; otrokom ugasnejo oči, srce jim zapre pogled učiteljice in — nemški „Merksatz“. In v takem mrazu naj pade seme dobrih in lepih naukov na rodovitno zemljo?! Ne, ne more — učiteljica pa potem toži — kakor je ista gospodična

tožila pred nekaj leti meni — „da so ti otroci tako zabiti!“ Ne, gospodična T., če hočete biti resnični, morate reči, da Vašemu poučevanju manjka solnca, tistega solnca ljubezni, ki bi se moral bliskati učitelju iz oči vsak dan, ne samo, kadar je dobre volje — kadar vstopi med svoje učenčke.

Ali bote res zadovoljni s tako šolo, vi, dragi stariši, s šolo, ki vam mori deco, ker ji jemlje veselje že tako zgodaj in jih dela puste, ker jim toliko ur na dan, toliko lepih let v življenju ponuja mesto ljubezni le — trd kamen nemških „Merksätz-ov“! Ali se bodo pa tudi kedaj že zavedli učitelji, da so na krivih potih, da so dninarji, ne pastirji, in da ne živi človek samo ob tistem bornem kruhku, ki mu ga reže skopa šolska oblast, ampak da tekne ta kruh le tedaj, če si mož-učitelj sme reči: „Šoli, mladini služim, njej je posvečeno moje življenje — nočem pa služiti gospodi, ki bi me rada najela, da pomagam moriti mlada, nežna slovenska srca, ki tako hrepene po ljubezni.“

Dokler se ne dvigne učiteljstvo do te močatosti, dotlej bo veljala zanje tista beseda, ki jo je izrekel gospod, katerega tako radi slušajo: „Alle diese deutschgewordenen Windischen sind nichts wert.“

Slovenski mladeniči,

vsi na shod dne 31. majnika

v Šmihel pri Pliberku!

Koroške novice.

„Korošec“ je postal smešen. V zadnji številki priporoča podrobno delo in piše: „Sele ko bo našla odločna beseda naših voditeljev mogočen odmev v narodu samem, bodemo dosegli znatne uspehe.“ Kdo pa izvršuje podrobno narodno delo na Koroškem? Copatarski politiki samo na papirju. Kakšen odmev ima beseda poslanca Grafenauerja v narodu, seveda „Korošec“ konzorcij doma za pečjo ne more vedeti. Gospodje okoli „Korošca“ delajo samo — zgago in votlo, prazno reklamo. Saj se poznamo! Pa naj imajo svoje veselje. Resnih „Korošcevih“ pristašev je vedno manj, ker vedno bolj spoznavajo, da pravi narodnjaki prav lahko izhajajo brez plitve „Korošceve“ župce.

Celovec. (Sumljivi ljudje) se vlačijo po celovski okolici, ki nadlegujejo zlasti ženske. Pred kratkim je napadla tolpa takih potepuhov pod Križno goro neko žensko, ki so ji strgali klobuk z glave. Neki kolesar je takoj obvestil o tem redarje, ki so zaprli takoj 7 teh tičkov.

Celovec. (Razpisano) je mesto profesorja na tukajšnji gimnaziji za klasično filozofijo kot glavni predmet, za nemščino in slovenščino kot postranski predmet do 15. junija t. l.

Borovlje. Tukaj sta se pred nekaj leti naselila brata Brombauer. Eden je bil brivec, drugi pa tamburaš, urar, fotograf, zdravnik za oči, in bogve kaj še vse. Pa ne prvi ne drugi

te liepe Magdalone in pa od ta Edel-petra v ani provinciji v Švajci, — spisal Drabosnjak.“ Ta „storija“ sega daleč nazaj. Izvor ji je v orientu in se nahaja v glavnih potezah v arabski zbirki „Tisoč in ena noč“. Prišla je v Evropo in v 15. stoletju jo že nahajamo v Italiji in na Francoskem v Provausi. Razširil se je ta roman med vse evropske narode, in zadnji med njimi ga dobimo začetkom 13. stoletja tudi koroški Slovenci v Draboznjakovem prevodu. Namesto Magdalona se bi moral pravilno glasiti Magelona. Glavno delo Šusterjevo je „Komedijska od zeliga grenkiga terpljenja ino smerti Jesufa Kristusa nafhiga lubiga Gofpuda. Popifano od Andreja Drabofnjaka eniga paura v Korantane, is nemzhiga v koroško fhpraho v rajme napraulano vletu 1818. Prvi prepis igre je iz l. 1841., drugi iz l. 1854. tretji pa iz l. 1881. A to niso vsi prepisi. Ohranili so se tudi še drugi med igralci pasijonske igre, kajti še l. 1905 so jo predstavljali v Tmari vesi pri Lipi in v Maloščah. In tako sega delovanje našega kmeta in poeta še v našo dobo. Šuster živi po sto letih še zmeraj s svojimi „komedijami“ med nami. O drugi priliki in drugje opišem tudi razvitek našega „ljudskega gledišča“, ki je jako zanimiv.

Prestavo prav dobro ocenjuje Šuster v uvodu k igri sam:

„Jes fim naredov per enej frednej meri
Sato ker fim te fhlahtejfhi v tej katofhnej v verei.“

Že sam je mislil na uprizoritev. V „Predgovoru“ pravi:

„Ker je Bog taku strafhnu na krishi vifou
Ša ta vola je bina usa ta moja mifou
To ludem v raimah na snanje dati
De bo mogou usakateri brati
Sakai moi fraid bi tak biu
De bi jeft en takai bratrou dobiu
De bi je k tej komedijej zue sbirou.
Ino prou zue komandierou
Ali se bojo ani nuzhiti teli
Bomo to sholoftno komedijo imeli.“

Ne vemo, ali je dobil „en takai bratrov“, da jih je že on sam h komediji „zue sbirou“ in „zue komandierou“, vemo pa, da se je ustanovila na Kostanjah družba, ki je igrala igro, nastali ste še dve drugi družbi, ena v Lipi nad Vrbo, druga v Maloščah, ki sta negovali Draboznjakovo umstveno zapuščino do današnjih dni.

Druga Draboznjakova igra je „Pastirci ali rojstvo Kristusovo“. To je združena božična in trikraljevska igra. Videl sem jo predlanskem tudi sam v Dvoru pri Vrbi igrati. Tudi o tej kakor o vseh njegovih spisih bo treba izpregovoriti drugje kaj več.

Še dve igri se pripisujeta našemu Andreju, namreč „Izgubljeni sin“ in „Egiptovski Jožef“. Teh dveh pa še nisem videl v kakem prepisu. Trstenjak (Slov. gledališče) mu pripisuje še „Bogatega moža“ (Der reiche Prasser), a ta najbrž ne bo njegova, ker je nemška.

Naletel sem v Dvoru na pisano knjigo, ki ima šaljivo vsebino, med drugim na pr.: „Dohtar Kerbinar bo pouedou al boš ulotriji kai srečen gratou“, „Dohtar Krisenjak bo pouedou al se boš kai oženou“, „Dohtar Cula basa bo pouedou al boš u ženitni kai srečen al kar“, „Dohtar Otrob-njak bo pouedou kai boš zano žano dobiu.“

ni našel prave sreče, in v temi je izginil najprej drugi, in predzadnji sredo še prvi, oba sta pustila dolgove in jezne ljudi za seboj.

V Podljubelju bodo, če bo šlo vse po sreči, v kratkem napravili nov vodovod. Ker imamo v celi vasi samo eden studenec, se je dozda je potočna voda rabila za kuho, kar gotovo ni prijetno, posebno še, ker se vedno kaj pere in valja v vodi. Cela zadeva je v rokah mladega in energičnega gosp. Mačnika, ki jo bo gotovo bolj srečno izpeljal kakor svoj čas g. Maurer in to tem bolj, ker ima že celo vas na svoji strani. Ali ne bi kazalo, da se na deželni odbor obrnemo za kako podporo?

Resnica. (Tako lovijo.) Po naši davčni občini roma okoli okrožnica v podpis, naj bi se odtrgali od davčnih občin Glinje in Zadolje in pristopili k občini Borovlje. Nekaj se jih je dalo pregovoriti in so res podpisali, precej pa ne. Vzrok, zakaj bi se naj ločili od Glinčanov, je pa le političen, ne pa gospodarski, ker se ustreže častihlepnosti nekaterih, ki bi radi imeli prvo besedo v občini. Korist cele občine naj bi se žrtvovala nemškutarju, ki je mislil postati pri zadnji volitvi župan. Obžalovanja vredni so le taki ljudje, ki tega ne izpredvidijo. Ali imata kmetijska vas in industrijska vas, kakor Borovlje, enake potrebe? Ali naj mi vzdržujemo Borovljanom policaje, jim plačujemo občinske delavce, katerih imajo leto in dan najmanj po dva po 2 kroni 60 vin. na dan. Jim li naj donajšamo k električni razsvetljavi trga in ulic? Naj jim pomagamo plačevati vodovod? Ali naj bi plačevali doklade na pijače, pasji davek itd.? Dalje naj bi jim prispevali za razna nam vse drugo nego prijateljska društva, kakor so „Turnverein“, „Stidmark“ in „Deutscher Schulverein“, za katera ima borovska občina vedno denar. Naj bi jim pomagali postavljati pri njihovih večnih „festih“ in „jubilejih“ slavoloke? Končno, pri naši občini so se letos dvignile občinske doklade za 30% radi tega, ker so nasprotniki vedno vpili, naj se poplača občinski dolg, katerega so pa po veliki večini naredili prejšnji gospodarji v občini. Dolg je bil brezobresten in bi lahko čakal in se plačeval polagoma. Zdaj pa slepijo in begajo občane, češ, koliko smo dvignili občinske doklade. Recimo, letos se dolg poplača, občina bo brez dolga. Potem pa naj pristopimo k občini Borovlje, in ne vpraša se, koliko bi ga zopet tam sprejeli; tam pa naj zopet pomagamo plačevati Borovljancem njih dolg, ki ga imajo že leta in leta in kakor se govori, ne malo. Sosedje! Vsak naj prej dobro premisli, preden podpiše kaj takega. *Mihael Turk, obč. svetovalec.*

Bistrica v Rožu. (Volitve bodo.) Navadna prikazen je že za nas, da ob vsaki volitvi letajo okrog po vaseh J. Andrejčič in J. Goričnik iz Bistrice po krajih, kjer jih drugekrat nikoli ni videti; že otroci vedo, kaj to pomeni, če jih zagledajo: „Volitve bodo, volitve bodo.“ Pred tremi leti, ko so bile volitve za občino, letala sta ta dva junaka od hiše do hiše in agitirala na vse čudne načine; rekla sta tudi, da je boljše izvoliti za župana kakšnega gospoda direktorja, ker je bolj moder. Kmetje smo potemtakem sposobni samo za plačevanje, za

„Dohtar lundburm bo ponedel al boš kai an šac dobiu al kar.“ „Dohtar Kozou bo ponedou kaku se majo ščere zadržati dabojo bogu noi ludem perjetne.“ „Dohtar Poperkulnjak bo ponedou per terah gatuanju bi ti nai bol srečen biu.“ Ljudstvo mu tudi te „rajme“ pripisuje, toda sedaj ne morem določiti, ali so res njegovi ali ne.

Že iz teh suhih podatkov razvidimo, kako mnogostransko je bilo delovanje našega slovenskega „Hans Sachsa“. V dobi, ko je na Kranjskem pel Vodnik svoje prvence, ko je pred njo naš Ožbolt Gutsman (1724—1790) pisal in izdajal knjige (kristjanske resnice 1770, slovnico 1777, Evangelie ino Branje 1780, nemško-slov. slovar 1789, Veliki katekizem 1790), ko je naš Urban Jarnik kot kaplan Podkrnosom in v Celovcu (1811 do 1818 v „Carinthiji“ objavljaj svoje proizvode, piše v tih samoti med gozdovi v Drabovnjah naš Andrej knjige, prevaja igre, zbada s svojimi šaljivimi verzi v domačem narečju ljudi, orje, seje, vozi gnoj in „rajma“. Ali je poznal svoje učene sodobnike, in ali so ti njega poznali? Mi ga dosedaj nismo poznali, a ljudstvo ga je znalo ceniti, ker je bil iz njegove srede. A tudi mi smo mu dolžni čast, katero zasluži v slovstvu in med nami. Upam, da se dobijo sčasoma rojaki, ki mu z dovoljenjem sedanjega posestnika Drabovnjakove rojstne hiše, Soherja, vzdajajo v hišo skromno spominsko ploščo. Ti pa, slovenski koroški oratar, smeš biti ponosen na svojega tovariša, ki je že pred sto leti pisal bukve v slovenskem jeziku. Pripoveduj otrokom s ponosom o našem Andreju Šusterju-Drabovnjaku „enem porednem pauru v Koratane“!

kaj drugega smo preneumni. Pokažimo enkrat tej-le bistriški gospodi, h kateri se prištevata J. Goričnik in J. Andrejčič, da kmetijska pamet prav nič ni slabjša od gosposke. Torej, bratje kmetje in delavci! Podajmo si roke, da se otresemo nemško-liberalnih tujcev, da ne bodo gospodarili z našim denarjem! *Kmet.*

Sveče. Tukajšnji shod političnega društva dne 11. t. m. se je obnesel kar najbolj sijajno. Možje, same krepke rožanske postave, so navdušeno pritrjevali izvajanjem govornikov g. poslanca Grafenauerja in gosp. Smodeja. Predsednik shoda je pozval nasprotnike, da naj očitno povedo svoje mnenje, ne pa, da bi potem po listih zavijali in zahrbtno napadali. Pa niso imeli korajže. Rož je začel pometati. Bodimo neustrašeni!

Zilska Bistrica. (Zagrizenost.) Marijina družba je hotela prirediti prelepo igro „Lurška pastirica“ pri g. Janahu pd. Kandolfu, ki nam je pa prostore odpovedal. Za verskonarodne prireditve nima prostorov, za „deutsche Burschenrunde“, ki jo vodi nemškonarodni učitelj L., pa vedno. Če nas Slovencev Kandolf noče pustiti v svojo gostilno, dobro, se je pa izognimo. Vsiljevali se pa ne bomo nikomur, najmanj pa nemškonacionalnim gostilničarjem.

Iz Magdalenske gore. (Opazovanja samotarja.) Slavnoznan je Magdalenska gora vsled svoje krasne lege in znamenite božje poti. Kot samotarju v Št. Vidu nudila se mi je lepa priložnost, da pohitim na to goro, saj hrepenel sem že dolgo, priti tja, deloma že tudi zaradi tega, da vidim v obljubljeni deželo — svoj rojstni kraj. Sprejela sta me na vrhu gore prijazna mežnarca in mežnar, katerim si takoj na govoricu spoznal, da sta Slovenca. Ogovorim ju slovenski, in vidno veselje pokazalo se jima je na licu, in rekla sta oba, da sta rojena Slovenca. Pomenkovali smo se o tem in onem, in mežnarca mi je vedela povedati, da so pred 40 leti tu okrog govorili samo slovenski. Toda prišla je šola, in ž njo je polagoma utihnila slovenska govoricu. Tako je vedela povedati prijazna žena, in pritrđiti sem ji moral. Pogledal sem tudi v spominske knjige. Listal sem v prvi, začeniši od l. 1852. Našel sem mnogo pesmic in opazk, seveda v nemškem jeziku. A našel sem tudi slovenske besede že iz l. 1852. V letu 1869 popisuje neki kaplan iz Št. Boštjana, sedaj že popolnoma nemška vas na šentvidski strani, svoj izlet v slovenskem jeziku; zraven so se podpisali spremljevalci po poklicu: učenik, gozdar in kmet“. Nobeden se ni spodtikal nad tem, nobene žaljive opazke nisem našel zraven, a ko pogledam drugo, novo knjigo in najdem tudi slovenske napise iz zadnjih let, obšla me je jeza nad surovostjo Nemcev. Besede „pereat, slovenski psi“ našel sem napisane zraven slovenskih napisov. Seveda je še vrhu tega bilo vse prečrtano in zamazano. — Da, to je bil razloček med nekdanj in sedaj. Prej je imel Slovenec pravico na Koroškem, zdaj mu kličejo: naj pogine. Nemška oholost, nemška kultura se tu kaže v jasni luči in drznejše se še trđiti, da hujskamo Slovenci. Pogledal sem še enkrat po dolini in zakljal v duhu vsem koroškimi Slovincem: Vzdravimo se, bodimo zavedni in složni in branimo še to ped zemlje, ki jo imenujemo svojo last, kajti sovražnik je blizu.

Velikovec. (Imenovanje.) Pri zadnji volitvi v cenilno komisijo za osebno dohodarino smo propadli s svojim kandidatom, č. g. Š. Čemerjem, ki je že pred štirimi leti bil izvoljen v omenjeno komisijo. Slovenci smo mislili, da bo tudi sedaj mogoče, a ni se nam posrečilo. Nasprotniki so bili sedaj bolj pripravljeni, kakor pred štirimi leti, in tako smo propadli. Toda nemškutar obrača, finančno ministrstvo pa obrne. Upoštevajoč zmožnosti g. dekana Čemerja imenoval ga je finančni minister sam člana cenilne komisije. Tako smo Slovenci vendar dosegli enkrat kapljico pravice, ki je obenem važnosti tudi za duhovščino. Nemškutarji pa so jo dobili od zgoraj, z Dunaja, po nosu. Od č. g. dekana Š. Čemerja pa upamo, da bo tudi v bodočnosti vestno in v vseobčo zadovoljnost izvrševal njemu poverjeno nalogo.

Velikovec. (Občni zbor „Hranilnice in posojilnice“.) Dne 22. aprila se je vršil redni letni občni zbor naše izvrstno uspevajoče „Hranilnice in posojilnice“. Posnamemo sledeče: Prometa je bilo 803.561 K 78 v, torej za celovško, ki ima okoli en milijon prometa, največ med vsemi slovenskimi koroškimi posojilnicami. Čistega dobička je bilo 1969 K 91 v. V dobrodelne namene se je določilo 856 K 24 v. Sklenilo se je naročevati 15 izv. „Mira“, 10 izv. „Našega doma“, 3 izv. „Zadruga“, ter 10 izv. „Kmetovalca“ in te časopise razdeljevati med zadrugnike. Kot jubilejni dar se je dovolilo „Učiteljskemu domu“ v Celovcu 100 K in pogorelcem na Važenbergu 80 K. Zadrugnikov je pristopilo 42,

izstopilo pa 10, posojilnica šteje 588 zadrugnikov. Hranilnih vlog s kapitalizovanimi obrestmi je 687.331 K 1 v, posojil pa 298.824 K 40 v, tako da je denarja v tekočem računu (pri drugih denarnih zavodih naloženega) 337.061 K 18 vin. Omeniti je še treba, da se občinstvo vedno bolj zanima za posojila na amortizacijo, pri kateri se ves dolg izplača v 47 in pol letu, medtem, ko ima mestna (nemška) hranilnica za polovico daljši rok. Plača pa se pri amortizaciji 5% obresti in 1/2% od kapitala; hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/4%; posojila se dajejo tudi na menice po 5 1/2%, na vknjižbo pa po 5%. Slovenci, poslužujte se slovenskih denarnih zavodov!

Velikovec. (Zopet Hornbogner.) V šolo ne more, na shodih pa govori. Tako se je zgodilo dne 1. aprila t. l. pri banerferajnskem shodu v Velikovcu pri Lesnagu. Ta mož ima vsled svoje bolezn je dalje časa dopust in ne hodi v šolo, toda njegova „ljubezen“ do kmetov je vendar tolika, da na shode še more in jim tam razlaga svoj nemškonacionalni evangelij.

Velikovec. (Bohrerjeva prepoved.) Tekoči mesec obhajamo v našem mestu šmarnice, h katerim prihaja prav lepo število Velikovčanov. Meščanski šolarji so tudi med obiskovalci; toda ker se ne znajo vesti dostojno — to je že svetovno znano — jim je ravnatelj Bohrer prepovedal prihajati k šmarnicam. Žalostno za vzgojo na meščanski šoli!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Sv. birma) se je v nedeljo dne 3. t. m. tukaj zelo sijajno izvršila. Mil. g. knezoškof je bil dan poprej pred „Narodno šolo“ slovesno sprejet, učenec Lipe Urbane in učenka Katica Koh sta zelo izvrstno govorila pozdravna govora. Nato se je vršila v cerkvi skušnja otrok „Narodne šole“ iz veronauka. Izpraševali so se otroci po vrsti, ali noben otrok ni ostal dolžan odgovora. Bilo je mnogo ljudi tudi iz mesta pri skušnji navzočih, ki so kar strmeli nad sijajno uspelo skušnjo. Glavna zasluga gre našim čč. šolskim sestram, ki se tako požrtvovalno trudijo z našimi otroki. V nedeljo se je ob krasnem vremenu in velikanski udeležbi ljudstva iz cele okolice vršila sv. birma. Prišlo je birmancev iz 21 župnij, in sicer jih je bilo iz Velikovca 108, iz Št. Ruperta 97, iz Št. Jurija in Šmarjete 92, iz Djekš 37, iz Vovber 24, iz Št. Petra 23, iz Dobrlevasi 22, iz Škocijana 17, iz Tinj 17, iz Kazaz 12, iz Rude 9, iz Kloštra 7, iz Grebinja in Mostiča po 3, iz Globasnice, Žitarevasi in nemškega Št. Vida po 2, iz Kamena, Pokrč, Št. Lipša, Št. Lenarta v Lav. dolini in iz Gradca na Štajerskem po eden birmanec, skupaj 445 birmancev, in sicer 206 dečkov, in 239 deklic. Mil. g. knezoškof, ki je tudi obiskal g. vladnega svetnika Mayrhoferja na gradu Kollhofu in čč. šolske sestre v „Narodni šoli“, je bil z vsem jako zadovoljen, posebno je pohvalil naše novo pokopališče, katerega je imenoval vzor pokopališča. Našim vrlim faranom, posebno cerkvenima ključarjema, ki so se za okrašenje cerkve in hiš tako potrudili, presrečna hvala!

Št. Jurij pri Velikovcu. (Smrtna kosa.) Ob veliki udeležbi ljudstva smo v ponedeljek, dne 11. majnika, pokopali Jožefo Gros — Jelenico — Hrtičko v Vogljah. Rajna je bila pridna gospodinja, pobožna mati in velika dobrotnica revnih. — Pretresla in presenetila nas je žalostna vest iz nemškega Št. Vida, da se je tam ponerečil zidar Jakob Tauer, katerega smo vsi kot pridnega in zvestega delavca ter pobožnega moža radi imeli. Rajnima bodi mili Bog milostljiv sodnik!

Žitaravas. („Štajerc“ laže.) „Štajerc“ je objavil članek o našem župniškem zemljišču. Kolikor besedi, skoraj toliko laži. Tukajšnje župniško zemljišče je bilo oddano v najem na javni dražbi l. 1903, sedanji župnik je pa nastopil župnijo šele maja 1904. Najemnik Seifric je plačeval letnih 440 K, ne pa 480 K, kakor piše „Štajerc“. Namesto pa, da bi se izkazal župniku svojemu dobremu najemniku hvaležnega, je počenjal proti njemu ob volitvah in ob drugih priložnostih gonjo, ki je presejala — seveda po „Štajerčevem“ mnenju — vse meje, in najemnik je pokazal župniku figo; prepustil mu je zemljišče na razpolago. Bivši najemnik Seifric pa piše, da mora opustiti najemnino zaradi gospodarskih in še posebno poselskih razmer (— der bestehenden wirtschaftlichen, besonders Dienstboten-Verhältnisse wegen, da ich unter anderen auch die Futterer für den dortigen Stall schwer bekommen und zum dort Verbleiben bewegen konnte). In iz treh far je moral župnik zdaj najemnike privleči. „Štajerčev“ dopisun gotovo sliši travo rasti, sicer bi take budalosti ne mogel zapisati. Saj se je domačinov toliko oglasilo, da ni bilo mogoče vsem ustreči. Iz vsega članka pa se vidi le onemogla jeza tistih par ljudi, ki so zares mislili dobiti župniško zemljišče za pasjo ceno, da bi ga izsesali, ki pa

so pili na medvedovo kožo, še preden so dobili medveda. Ker pa „Štajerc“ sklepa svoje laži z besedami svetega pisma, ga pa tudi jaz opozorim na besede svetega pisma: „Usta, katera lažejo, dušo umore; pravičnost pa je večna in neumrljiva.“

Selo pri Žitarivasi. (Cerkvena slavnost. — Rogovileži.) Kakor vsako leto, tako je tudi letos obhajala cerkev sv. Helene v Žitarivasi najdenje sv. križa dne 3. maja; ta dan pride vsako leto več procesij iz sosednih far. Po cerkvenem opravilu se gredo ljudje seveda v gostilne malo pokrepčat. Kakor med dobrim žitom plevel, tako se nahajajo zlasti na cerkvenih shodih med ljudmi tudi taki, ki ne iščejo na shodih dušne hrane, ampak prihajajo le z namenom, da bi popivali, kegljali in razgrajali. Tako je prišlo tudi k naši cerkveni slavnosti nekaj fantov, ki s svojim obnašanjem niso delali časti slovenskemu narodu. Brez pravega povoda so napadli poštenega kmetkega fanta. Odlikoval se je zlasti neki fant iz Gorič. Ne bomo se motili, če trdimo, da spada med štajercijance, zakaj naši fantje imajo in kažejo več olike in izobrazbe. Sicer pa bodi povedano, da se je petelinčkom pobrala „korajža pa šnajt“ s klobukov in je shranjena sedaj pri nas.

Bistrica pri Pliberku. (Požar.) Dne 7. t. m. ponoči je začelo goreti v Kilnovem umetnem mlinu, ki je last g. Štefana Krauta, in pogorelo je celo poslopje z opravo vred, kolikor je niso rešili. Škoda se ceni na 22.000 K, zavarovalnina znaša 17.000 K. Nastal je ogenj najbrž v tečajih vsled premočnega trenja. Nadaljno razširjanje ognja na bližnja poslopja so zabranili vaščani z domačo brizgalnico; na pomoč sta jim prišli pozneje požarna bramba iz Ponikve in brizgalnica iz Sorgendorfa. Ponesrečil se ni nihče.

Prevalje. (Človeško okostje.) Pri cerkvi sv. Barbare se zida nov zvonik. Pri izkopavanju temelja so našli po koncu stoječe okostje.

Prevalje. (Nezgod.) Rudar Lahovnik je prišel med dva rudarska voza ter se je na nogah zelo močno poškodoval. Par dni prej se je pa ponesrečil delavec Brusnik pri izpiranju premoga. Lotila se ga je božjast in je pri tem padel v vodo in utonil.

Možica. (Velik požar.) Tu smo imeli dne 12. maja sv. birmo. Lepa cerkvena slavnost se je ob ogromni udeležbi ljudstva od blizu in daleč komaj končala, ko se zasliši strašen klic: Gori! Požar je nastal v hiši g. Krauta in, dasi je bila pomoč hitro na mestu, se je nagloma razširil na vsa bližnja poslopja. V kratkem času je bilo v plamenu deset poslopij, v nevarnosti pa je bila vsa vas. Cerkev, župnišče itd. se je z velikim trudom še ohranilo pred požarom. Iz Črne, Guštanja, Prevalj so kmalu prihitele na pomoč požarne brambe, ki so imele mnogo truda, da so udušile ogenj. Nastala škoda je zelo velika.

Možica. (Prodal) je svoje obširno posestvo g. Kraut pliberški zadružni družbi, ki si je s tem svoj delokrog v našem kraju zopet znatno razširila.

Torba za nasprotnike.

Java. V Celovcu imamo „panoramo“ in se te dni vabi po lepkih ogledati si otok „Java“. In glej, vsak Nemec zna čitati pravilno ime „Java“. Če pa mi Slovenci napišemo na prvo postajo od Jesenic do Bleda ime „Dobrava“ potem pa kriče naši Nemci, da je to „unverständlich“ (nerazumljivo), in v resnici je tudi na tej postaji zapisano za naše Nemce razumljivo ime „Dobrawa“.

Gospodarske stvari.

Sinčaves. (Občni zbor gospodarske zadruge.) V nedeljo, dne 10. t. m., se je vršil v zadružni hiši občni zbor zadruge. G. blagajnik je poročal o prometu, ki se je preteklo leto precej razširil. Bilo je skupnih dohodkov na kasa konto 128.920 kron, za žito se je izplačalo v računskem letu 88.329 K. Zaloga in terjatve so proračunjene na 50.147 K o novem letu, in sicer je bilo v zalogi

ovsa	782 kv.
rži	229 „
pšenice	136 „
leče	100 „
ajde	155 „
razno	160 „

Radi v pomladi padajočih cen je bil zaslužek pičel; glavni pridelek je oves, in če tisti pada v ceni, se težko služi režiju. Lastni stroški so se sicer pokrili, a za obrestovanje je ostalo premalo; kar primanjkuje, se pokrije s podporami. G. blagajničar poroča, da je tudi letos promet že zelo visoko; kasakonto je kazal lani v tem času šele 24.000 K, letos jih je v tisti dobi 55.000 K. Ljudje se vedno bolj zanimajo in spoznavajo vrednost

svoje zadruge; račun se je odobril in sprejel. — Gosp. predsednik Picej je potem, kakor že lani, predlagal, naj zadruga naročuje tudi umetnih gnojil, naj si za to stroko poskrbi pravočasno trajne podpore, potem pa se naj stvar tako uravna, da bodo prihajali ljudje po gnojila sami na kolodvor. Tako se dela tudi drugod. Ta predlog se sprejme. Nadalje se je vršil še razgovor o pomanjkanju poslov; kmetje bodo polagoma morali vsa polja kar opustiti in sejati le travo ter pasti živino; razgovarjalo se je tudi še o podraženju žganja in gospodarji so bili mnenja, da radi plačajo davek od vsakega hleba kruha, če se žganje prepove; treba bi bilo tudi v gostilnah več reda; preveč je takih, ki so prava poguba za ljudstvo. Razgovor je tudi nanesel na živinorejo. Poročalo se je, da patri benediktinci, ki imajo daleč na okrog najlepšo živino, pri zadnjem pregledovanju plemenskih bikov niso pustili več potrjevati, ter svojih živih kmetom ne dajo več rabiti, ker je neki dobrolski učitelj na kmetijskem shodu dejal, da benediktinci jemljejo drugim subvencije, in je to očitanje prišlo celo v kmetijski list koroške kmetijske družbe. Končno so kmetje želeli, da se naj vrši tak gospodarski pogovor kake štirikrat v letu. Če se bodo gospodarji za svoja stanovska vprašanja vedno tako zanimali, se jim lahko ustreže.

Društveno gibanje.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu je preložilo svoj občni zbor za osem dni; torej se vrši isti v četrtek dne 21. majnika ob 10. uri predpoldne v posojilničnem prostoru v Celovcu. Dnevni red: 1. Poročilo o letnem računu. 2. Volitev odbornikov. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi

„Slov. kršč.-soc. „Zveza“ za Koroško“ (Celovec, Kosarske ulice št. 30, I. nadstropje) se toplo zahvaljuje za prostovoljni dar (vsled sklepa občnega zbora) hranilnici in posojilnici v Sinčivesi v znesku K 20.—. — Darovala sta „Zvezi“ kot „prvo jubilejno krono“ gg.: P. V. 1 K.—; dr. Lamb. Ehrlich K 1.— Hvala! Darežljivosti obilih posnemalcev se priporoča

Radiše. „Slov. kat. izobraževalno društvo na Radišah“ priredi v nedeljo 17. t. m. svoje mesečno zborovanje v svojih prostorih ob 3. uri popoldne. Govori vč. g. dr. Cukala. K obilni udeležbi vabi

Vabilo. Podružnica sv. Cirila in Metoda za Kotmaroves in okolico priredi v nedeljo dne 17. maja 1908, ob 1/4. uri popoldne, svoj shod v gostilni pri Rožmanu v Vrštivesi pri Žihpoljah po sledečem sporedu: 1. Nagovor predsednika. 2. Razni govori in nasveti. 3. Volitev zastopnikov za glavno skupščino. 4. Sprejem in vpisovanje udov. Po zborovanju veselica in prosta zabava s petjem in tamburanjem. K obilni udeležbi vabi vse ude ter zavedne Slovence in Slovenke

Škofiče. „Izobraževalno in pevsko društvo „Slavček“ v Škofičah priredi v gostilni pri Kristofu na četrto nedeljo po Veliki noči, t. j. 17. t. m., ob 3. uri popoldne javen shod. Predaval bo domači g. župnik o svojem potovanju v Lurd in Rim in o znamenitosti teh krajev. Nato razni nasveti in govori. K obilni udeležbi vabi

Velikovec. Kat. slov. izobraž. društvo „Lipa“ priredi v nedeljo, dne 17. maja, ob poluštirih popoldne, v „Narodnem domu“ v Velikovcu svoje mesečno zborovanje. Na sporedu je zanimiv zgodovinski govor. Z ozirom na to se vabijo vsi člani in prijatelji društva, zlasti še Šmarječani in Želinčani, da se udeležijo zborovanja v obilnem številu.

Št. Lipš. „Kat. slov. izobraževalno društvo v Št. Lipšu“ priredi dne 17. majnika ob 4. uri popoldne pri Habnarju v Kršnivasi svoje mesečno zborovanje. Po zborovanju se bode igrala prelepa igra „Sv. Cita“. Vstopnina k igri 20 vin. za neude, udom prosto. K prav obilni udeležbi vabi

Ruda. „Izobraževalno kmetško društvo za Rudo, Št. Peter in okolico“ priredi na 4. nedeljo po Veliki noči dne 17. majnika 1908 popoldne po blagoslovu v gostilniških prostorih pri Buchbaumu v Št. Miklavžu (Gorenče) svoje mesečno zborovanje. Ker je zborovanje za tukajšnje okolico velikega pomena, zato vabi k najobilnejši udeležbi

Žitaravas. „Kršč.-soc. izobraževalno društvo „Trta“ v Žitarivasi priredi v nedeljo dne 24. vel. travna 1908 ob 3. uri popoldne mesečno zborovanje zopet v prostorih žitaroveškega župnišča. Na sporedu bo en govor (govori č. g. kanonik Bauman iz Velikovca) in igri „Pri gospodi“ (igrajo dekleta) in „Dr. Vsezna in njegov sluga Štipko Tiček“ (igrajo fantje). Da pa se

poravnajo še nepokriti stroški za naš novi oder, se bode pobirala tudi vstopnina, in sicer za sedeže 40 vinarjev, za stojišča 20 vin. Komur je mar poleg pouka še poštena zabava, naj pride. Omenimo pa tudi, da je prostor, kjer se bo vršilo zborovanje, ne samo pripraven, ampak tudi dosti velik, da bo za vse dovolj prostora. Odbor.

Črna. „Slov. katol. izobraž. društvo v Globasnici“ uprizori v soboto, 23. maja, ob 8. uri zvečer, in v nedeljo, 24. maja, ob 2. uri popoldne in ob 8. uri zvečer v prostorih Geršakove gostilne v Črni igri: „Lurška pastirica“ in „Ne kliči vraga“. Po igri prosta zabava. K obilni udeležbi vabi

Zilska Bistrica. Dekleta Marijine družbe bodo v nedeljo 17. majnika zvečer ob 6. uri v prostorih g. Jan. Šnabl-a pd. Hrepca v Zahomecu predstavljale igro „Lurška pastirica“. Vstopnina znaša 60 vinarjev. K obilni udeležbi vabi

Politične vesti.

Nemci o jezikovnem vprašanju.

Nemškonarodni poslanci so odločno poudarjali, da jezikovni zakon ne sme biti državni zakon, temveč mora veljati le za Češko, Moravsko in Šlezijo, pod nobenim pogojem pa za alpske dežele. Trdi se tudi, da so obljubili Becku glasovati za povišanje vojaškega kontingenta le tedaj, če se jezikovni zakon ne bo raztegnil tudi na alpske dežele.

Torej je gotovo, da naš poslanec ne more za povišanje novincev glasovati.

Volilna preosnova za kranjski deželni zbor.

Ustavni odsek kranjskega deželnega zbora je 9. t. m. po daljši debati spremenil volilni red za deželni zbor sledeče: Splošno ostanejo sedanje kurije. Priklopi se jim pa četrta kurija z 11 mandati. Dva nova mandata dobi deželno stolno mesto Ljubljana v III. kuriji. Novi deželni zbor bo z virilistom knezom in škofom štel 50 poslancev, dočim jih je imel dosedaj le 37, če bo sprejel ta načrt tudi deželni zbor. Za nova dva mandata mesta Ljubljane se razdeli mesto v dva, po davčni moči in po številu prebivalstva kolikor možno enaka volilna okraja. Vsak izmed teh okrajev voli po dva poslance. Glede sestave in razdelitve teh volilnih okrajev je prepuščeno narodno-napredni stranki. Izmed 11 mandatov v novi splošni kuriji pa odpade 1 mandat na Ljubljano. 10 mandatov pa na ostalo deželo z mesti in trgi vred in je prepuščeno Slov. Ljudski Stranki staviti svoje predloge glede te porazdelitve. Iz mestnega volilnega okraja Kočevje-Ribnica se izloči Ribnica ter se priklopi volilnemu okraju ostalih dolenskih mest in trgov. Kočevje bo volilo odsej samo svojega poslanca. Sprejeli so se tudi pogoji nemške stranke, da je izprememba novega volilnega in deželnega reda mogoča le ob navzočnosti najmanj 42 članov deželnega zbora, ki odločujejo le s tričetrtinsko večino, z drugo besedo, da se brez peščice kranjskih Nemcev novi volilni red ne bo mogel spremeniti. S. L. S. bo imela skoro gotovo 26, liberalna stranka 12 in nemška stranka 11 poslancev.

Hrvaški dijaki štrajkajo.

Zaradi umirovljenja profesorja Šurmina so sklenili hrvaški visokošolci nadaljevati svoje študije na tujih univerzah. Dne 5. t. m. se je odpejalo okoli 500 vseučilišnikov iz Zagreba v Gradec, na Dunaj in v Prago.

Ogromna množica ljudstva jih je spremljala h kolodvoru. Na kolodvoru je bilo do 15.000 ljudi. Dijaki so navdušeno zapeli pesem: „Lepa naša domovina“. Ljudstvo se je odkrilo in pelo z dijaki. V Pragi so Čehi in tamošnji jugoslovanski dijaki sprejeli hrvaške visokošolce zelo pri srčno.

Jezikovni boj na Češkem.

Dež. nadsodišče v Pragi je razveljavilo neki odlok okrožnega sodišča v Hebu, ki je ukazalo, da se mora sestaviti odgovor na neko češko pritožbo nemško — kot protipostaven z ozirom na § 19 državnih temeljnih postav in z ozirom na Stremayerjeve naredbi. Izvrševalni odbor katoliške ljudske stranke na Češkem je sklenil v svoji seji dne 4. t. m. izjaviti, da morajo znati uradniki oba deželna jezika in da se prihodnje ljudsko štetje naj izvrši z ozirom na materni jezik posameznika, da se tako lahko določi narodnost prebivalcev.

Prade — minister.

Nemške liberalne stranke so se pripravile, kdo naj bo naslednik Peschki. Končno so se zedinile za Pradeja, Peschkovega prednika, ki je vsem nemškim strankam dovolj nacionalen.

Književnost in umetnost.

Slovensko-nemška meja na Koroškem. Narodopisne in zgodovinske črtice, nabral Ante Beg. Cena 1 K 40 vin., s pošto 10 vinarjev več. Nova knjiga za koroške Slovence! Štajerski rojak, gosp. Ante Beg., ki je že opisal slovensko-nemško mejo na Štajerskem, je v lanskih 14 dnevnikih počitnicah prepotoval tudi jezikovno mejo od Spodnjega Dravberga na Koroškem noter do Italije, in kot sad tega potovanja je izšla letos zgoraj omenjena knjiga. Na 104 straneh razodeva pisatelj slovenskemu občinstvu prodiranje nemščine v slovensko posest, in da se razvidi to prodiranje tem jasneje, je pridejal pisatelj svoji knjižici tudi pregleden zemljevid, ki mu ga je narisal učitelj Fran Marolt.

Prvi je označil slovensko-nemško mejo na Koroškem Jos. K. Kindermann, urednik „Grätzer Zeitung“, s svojimi zemljevidi (l. 1790 in 1809), ki so pa popolnoma nezanesljivi. Za njim je izdelal jezikovne meje okrajni komisar Werzer; obema očita slavni jezikoslovec Urban Jarnik netočnost. Leta 1835 so izdali člani celovške okrajne katastralne komisije Kuzel, Launsky in Salzmann — gotovo Slovincem ne prenaklonjeni — zemljevid, po katerem je šla jezikovna meja do Zg. Gorij visoko v Osojskih Turah, potem tik ob Blatogradu, ki jim je bil že nemški, najprej mimo Sv. Martina na Polju (Ponfeld) do Krnskega gradu, od tam severno nad Gospa Sveto in Otmanjami do Krke pri Kovačah (Schmiedsdorf), Št. Mihael, Št. Urh, Brezovje (Wriesen), cela občina Spodnji Dravberg so bile še slovenske.

V zemljevidu, ki je pridejan Begovi knjižici, je opravičena ta jezikovna meja iz leta 1835. Nadalje je označena Hermanitzova jezikovna meja iz leta 1850, potem Czörnigova iz l. 1855 in jezikovna meja po ljudskem štetju leta 1880. — Razen tega je pisatelj s pridom porabljal najnovejšo razpravo celovškega profesorja zgodovine dr. Wutteja: „Die sprachlichen Verhältnisse in Kärnten auf Grundlage der Volkszählung“ (1900). (V Carinthii 1906.)

Knjižica „Slovensko-nemška meja na Koroškem“ ni namenjena po izrecnem poudarku pisateljevem zgodovinsko-etnografskim kritikom, temveč za tiste, ki se zanimajo za usodo koroških Slovencev in za tiste, ki bodo kdaj pisali zgodovino — „bivših koroških Slovencev“. Kot tako sem jo vzel v roke in jo čital z vedno rastočim zanimanjem. Obhajalo pa me je tisto žalostno čustvo, ki me vedno prevzame, kadar berem Jenkovo:

„Bridka žalost me prešine,
ko se spomnim domovine,
cel'mu svetu nepoznane,
od nikogar spoštovane . . .“

V prvih štirih poglavjih obravnava pisatelj splošne statistične in zgodovinske podatke, podaja splošni pregled nazadovanja slovenščine v šolah in nazadovanja slovenščine na celi črti ter pride do zaključka: „Ne oblastnija, ne šole in ne cerkve niso toliko pripomogle k ponemčevanju kakor — Slovenci sami! Do najnovejšega stoletja je bila na Koroškem več stoletij navada, da so dajali slovenski starši svoje otroke k Nemcem (za pastirje), da se nauče nemški“ . . . Urban Jarnik dokazuje, da je na ta način hodilo med Nemce vsako leto do 4000 slovenskih otrok ponajveč dečki, ki so se ponemčili in ostali za slovensko stvar več ali manj izgubljeni. Ta razvada je vzrok, da se je pomaknila nemška meja vsako stoletje za dobro uro naprej med Slovence. (Str. 16, 17.)

Ne bom oporekal dejstvu, da so tudi cerkveni dostojanstveniki, ki so bili prvič Nemci, drugič otroci svojega časa za svojo osebo imeli v nekaterih slučajih več smisla za nemške kot za slovenske vernike, vendar da bi se reklo iz posameznih slučajev kovati kapital, če bi trdili, da so celovski škofje in celovski ordinarijat prednjačili v ponemčevanju Slovencev! — Res je, da so ponemčeni in versko ohlajeni Slovenci pri vsakem birmovanju iz politične zavrtanosti z odločnostjo zahtevali od knezoškofa uvedbo nemških pridig. Tako je prišlo, da se je v dobrih 40 letih slovenščina iz 13 cerkev popolnoma izrinila ali pa je omejena le na čitanje evangelija (str. 6).

Številke so seveda silo žalostne: Andrej Einspieler je naštel l. 1849 121.745 Slovencev, a leta 1861 le 116.459, dočim jih Kozler l. 1854 našteje 113.000, l. 1880 101.252, l. 1890 101.030. Leta 1900 so naštel le 90.495 Slovencev, Nemcev pa 269.960. Da to uradno štetje Slovencev po občevalnem jeziku niti od daleč ni zanesljivo, o tem je že „Mir“ opetovano s potrebnimi številkami pojasnil.

Posebno pozornost je posvetil pisatelj natančnemu označenju in opisovanju jezikovne meje. V to svrhu je prebiral s pridom Einspielerjeve

časopise, koroške etnografe in geografe, prepotoval obmejne trge in vasi, se dal povsod ustmeno ali pismeno o jezikovnih razmerah poučiti. Po takem prizadevanju je pisatelj v 12 poglavjih označil sledeče kraje kot točke slov-nemške meje na Koroškem: Spodnji Dravograd, Ojstrico, Šent-Lovrenc, Labod, Gorenče, Ruda, Grebinj, Krčanje, Puštrica, Golovica, Kneža, Djekše, Vis. Bistrica, Št. Janž na Mostiču, Vovbre, Važenberg, Št. Jurij, Šmarjeta, Št. Lipš, Otmanje, Timenica, Gospa Sveta, Krnski grad, Celovec z okolico, Čajnče, Blatograd, Št. Martin nad Dholico, Kostanje, Strmec, Domačale, Vernberg, Marija na Zili, Brnca, Podkloster, Zilska dolina-Šmohor, Kanalska dolina (Naborjet, Lužnica, Lipaljavas, Pontabelj, Ukve, Žabnice, Trbiž, Vrata).

Odveč bi bilo opisovati, kako se je pritisnilo Slovence že tako daleč nazaj in ponavljati to, kar nudi Ante Beg v teh poglavjih čitatelju. To se mora čitati v knjižnici, ki je izvzemši nekaterih netočnosti v krajevnih imenih nad vse zanimiva! Koroški politiki in rodoljubi naj z veseljem posežejo po tej že davno potrebni knjižici, da spoznajo celo bojno črto, vse njene slabosti, potrebe in nevarnosti, da je zato tem varneje in uspešneje čuvajo! Knjigo priporočamo, dasi sili pisatelj s svojim osebnim prepričanjem, zlasti pri opisovanju gosposvetske cerkve, brez potrebe preveč v ospredje.

Opisovanju jezikovne meje je pridodal Beg kratek pripis, v katerem obrača svoj pogled v bodočnost. Koroški Slovenci žive v tužnih, vendar ne v obupnih razmerah, Marsikateri obmejne župnije so podobne jetičnemu bolniku, smrti so zapisane, tem more pomagati edino le duhovnik s tihim, požrtvovalnim delom. V goratih krajih se bo slovenščina še dolgo držala! — a v ravnini, le še par rodov, in jezikovna meja je prišla do Drave, a čez Dravo ne! Ali naj držimo zbog tega neodvrčljivega nemškega prodiranja roke križema? Saj je vse zaman! Ne, pravi pisatelj. Če nam je namenjena narodna smrt, ne vdajmo se brez boja, smrt naj nas zaloti na bojišču z mečem v roki. Tako nam vsaj zgodovina ne bo mogla očitati malodušnosti. — Moške besede, vredne moškega dela za našo „staro pravdo“ na Koroškem! Osebno mnenje gosp. pisatelja glede vzrokov odbijanja učiteljev od slovenske politične organizacije (str. 103) je zadostno obrazložil in zavrnil „Mir“ v 8. številki t. l. Pač pa podpisemo na celi črti njegov apel na požrtvovalnost slov. duhovščine v posebnem poučevanju slovenske dece v slovenskem verouku in slovenskem čitanju!

Sklepamo: Svoj namen, podati rodoljubom in prijateljem slovenske stvari dokaj natančne podatke o nemški nevarnosti na Koroškem in vzbuditi zanimanje za skupno delo, vzbuditi reševalno akcijo v prilog koroških Slovencev, je dosegel pisatelj popolnoma.

Knjiga je vredna svoje cene! Korošci v družtvih, sezite po nji!

Cerkvene vesti.

Prezentiran je za župnijo Kokovo tamošnji provizor č. g. Jos. Knolc, za Gorje v Zili tamošnji provizor č. g. Jos. Miklavič. Čestitamo!

Kot provizor je nastavljen na župniji Ojstrica č. g. Ivan Lučovnik, dosedaj mestni kaplan v Pliberku.

V Pliberk je prestavljen iz Št. Jakoba v Rožu č. g. kaplan Urh Hafner, iz Šmohorja v Beljak č. g. kaplan Avg. Ogertschnig, na njegovo mesto pa pride č. g. A. Almer, provizor v Kellerbergu. Inštaliran je bil v Kellerbergu č. g. Boltežar Streiner.

Kaj je novega po svetu.

„Slovenskemu Narodu“ naznanjamo, da „Mirov“ urednik nima nobenega „šefa“, ampak je popolnoma samostojen. Kar je pisal „Narod“ glede dr. Vilfana, je vse zavito, glede dr. Brejca pa nesramna laž.

Družba sv. Cirila in Metoda opozarja vse lastnike nabiralnikov, da te skrbno čuvajo in hranijo, kajti v kratkem času sta bila dva nabiralnika ukradena. Prosimo tedaj pozornosti, da ne bo družba trpela škode.

Vojaški dopust ob času žetve. Za tekoče leto se je določil za poskušnjo čas za vojaški tritredenski dopust ob času žetve za 3. kor od 28. junija do 18. julija t. l., za c. kr. domobrambovce pa od 15. julija do 4. avgusta t. l. To je nekaj, pa vse premalo. Da bi kmetsko ljudstvo imelo od tega res kaj koristi, bi bilo treba dati vojakom vsako leto vsaj tri mesece dopusta. Vendar pa opozarjamo starše, oziroma sinove, da se že letos poslužijo tega dopusta. Sicer bi rekla morda drugo leto vojna uprava, da so dopusti

nepotrebni in bi namesto več mesecev še treh tednov ne dovolila. Prošnje se vlagajo na polke ali bataljone potom okrajnega dopolnilnega polveljništva.

Tomaj na Krasu. Kraško vinarsko društvo v Tomaju priredi 17. t. m. dopoldne vinarski shod in popoldne vinsko poskušnjo in semenj, ki se nadaljuje tudi naslednja dva dni. Slovenske gostilničarje opozarjamo s tem na te prireditve.

Uboštvo in nevednost ste glavni vzrok, da otroci tako pogosto umirajo. Zaradi tega se ne da dovolj poudarjati, da je hranitev z otročjo moko „Kufek“ in nje iznajdba pravi blagoslov za naše male potomce. „Kufek“ je cena v porabi, skrajno redilna in pomaga otrokom do popolnega razvoja in zabranjuje hude želodčne in črevesne bolezni. — „Der Säugling“ jako poučna knjiga, se dobi brezplačno v prodajalnah ali pa pri R. Kufek, Dunaj III.

Kdor Ceres-jedilno mast

kupuje,

bo bogato obdarovan!

zakaj kdor odda do konca julija pri trgovcu, pri katerem kupuje „Ceres“-jedilno mast, obezi od 1/2 kg cerosvih ovojev, dobi za vsakih 10 obezi

1 kos najfin. cvetličnega mila št. 650 čisto zastonj!

Ceres-
jedilna mast

se iztiskuje iz posušenega kokosovega oreha v lastni napravi in izdeluje od začetka pripravljanja s popolnoma čistimi orodji, ne . . . da bi prišla s človeško roko v dotiko. . .

Kuharica

želi vstopiti v službo pri kakem župnišču. Natančneje pove iz prijaznosti uredništvo.

Tržne cene v Celovcu

7. majnika 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	—	—	—	—	—	—	
Rž	19	16	20	34	11	50	
Ječmen	—	—	—	—	—	—	
Ajda	19	20	20	—	9	80	
Oves	16	50	17	—	5	87	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	25	44	16	—	
Turščica	—	—	17	45	10	30	
Repica (krompir)	—	—	4	44	2	—	
Seno, sladko	7	40	9	—	—	—	
„ kisló	5	60	7	60	—	—	
Slama	5	—	5	80	—	—	
Mleko, 1 liter	—	22	—	24	—	—	
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	2	40	2	60	—	—	
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20	—	—	
Slanina (špeh), povoj., 1 „	1	80	1	90	—	—	
„ surova, 1 „	1	60	1	70	—	—	
Svinjska mast . . . . . 1 „	1	70	1	80	—	—	
Jajca, 1 par	—	11	—	13	—	—	
Piščeta, 1 „	2	40	2	60	—	—	
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	20	3	60	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—	—	—	
Živina	Počrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
	od do	od do	od do	od do			
	v k r o n a h						
Biki	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	68	71	—	6	
„ za vožnjo	290	386	—	—	—	16	
Junci	280	—	68	—	—	3	
Krave	120	386	—	—	—	56	
Telice	220	—	—	—	—	2	
Svinje, pitane	—	—	—	132	—	2	
Praseti, plemena	14	40	—	—	—	176	

Loterijske številke 9. majnika 1908.

Trst 63 31 33 23 75

Linc 69 22 21 17 89

Snežnobelo

pere

Schichtmilo

Pristno edino le z znakom „jelen“ in imenom „Schicht“.

Sanatogen

Od več kot 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno priznan kot najuspešnejše krepilno in oživljajoče sredstvo.

**Krepi telo.
Jači živce.**

Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Brošure zastoj in poštne prosto po **Bauer in dr.**, Berlin SW 48. Glavno zastopstvo: **C. Brady**, Dunaj, I., Fleischmarkt 1.

Hiša za krojača z gospodarskim poslopjem in prizidano dobro idočo šivarnico na ugodnem kraju z večjim prometom se proda zajedno s travnikom za 3000 kron. Natančneje pove **Janez Statmann**, krojaški mojster v Tigrčah, hiš. št. 5.

Lovske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Največja trgovina te stroke:

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, zmerom najnovejše.

Največja zaloga tudi za prodajanje **na debelo** za trgovce še vedno po starih cenah, četudi se je blago podražilo. Za žene in neveste zmerom najnovejše blago. Cene brez konkurence.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.
Anton Renko, lastnik trgovine, Celovec, vogel Kramerjeve ulice in Novi trg.

Carl de Roja, Beljak

Podružnica v Celovcu.

Trgovina

s steklom, porcelanom, kamenino, kuhinjsko opravo, svetilkami, cunjami in surovinami.

Zastopnik tovarne za kalcium-karbid v Šibeniku.

Brzojavni naslov: Roja, Beljak.

Telefon: Beljak 32. — Celovec 128.

Na prodaj je

Kutnikovo posestvo

v Sali pri Podkrnosu, ki obsega 28 oralov zemlje, hiša je nova, polja je za 45 birnov posevke, z obširnimi travniki in precej dobro ohranjenim gozdom. Več pove posestnik **Jakob Sablačan** p. d. **Kutnik** v Sali pri Podkrnosu, pošta Žrelec pri Celovcu.

2—4 krone vsakdanjega, stalnega, neodvisnega, lahkega in prijetnega

zaslужka.

Brezskrbno delo na lastnem domu.

Iščejo se osebe obojega spola za izdelovanje nogavic za naše podjetje. Ni treba nobenega predhodnega znanja. Pouk zastoj. Stanovališče postranska reč. Dobra postrežba. Za razprodajo Vaših izdelkov skrbimo sami.

Zahtevajte prospekt.

F. Schöndorfer, Gradec, Volksgartenstr. 12—43.

Na prodaj je

belo, rdeče in črno vino

v sodih od 56 litrov naprej, liter po 38 vin. in višje v trgovini

J. Kolenc, Prevalje.

Tovarna za kmetijske stroje.

Kdor potrebuje kak **kmetijski stroj**, naj se obrne naravnost na tovarno

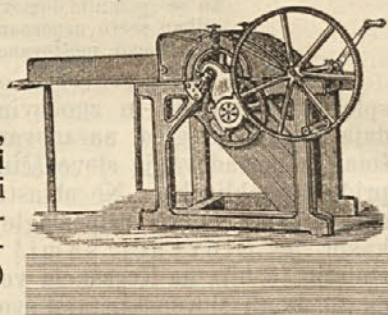
Konrada Prosch-a,

v Celovcu, Adlergasse šte. 19.

nasproti c. kr. kmetijske družbe,

kjer se dobijo najnovejše mlatilnice, slamoreznice, gepeljni in razni drugi za kmetijstvo potrebni stroji ter tudi taki **vodovodi**, ki sami vodo gonijo iz globoko ležečih studencev na zemljišča, katerim vode primanjkuje. (Glej podobo na levi strani.)

Cenike pošilja zastoj.

Preselitev trgovine.

Emil Mehlhoferja vdova

si dovoljuje obvestiti **veleč. duhovščino** in vse **velecejenjene odjemalce**, da se nahaja nje

pasarska obrt in trgovina z bronastim blagom

zaradi prodaje hiše od **20. aprila 1908** v

Domgasse šte. 4

v hiši trgovca gospoda **Karola Zier**.

Zahvaljujoč se za dosedaj ji izkazano zaupanje, prosi, da se ji ohrani še zanaprej.

Potrudila se bo, da bo to za nje častno zaupanje vedno in v vsakem oziru opravičila z **bogato zalogo blaga** in **točno postrežbo**.

Z velespoštovanjem

Emil Mehlhoferja vdova

pasarska obrt in trgovina z bronastim blagom.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurznim izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spiljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.